

Fællesskabets kraft

- tværkommunale løsninger til klimakrisen

I to forgangne udgaver af Teknik og Miljø har vi delt eksempler på kommunale løsninger til ressourcekrisen og biodiversitetskrisen. I denne artikel vil vi se på **løsninger til klimakrisen, som trods stor (og stadig stigende) opmærksomhed stadig er akut**, og undersøge, hvordan et stærkere samarbejde mellem kommuner kan bidrage med innovative løsninger.

TEKST /

PERNILLE MØLLER

Teamleder,
Netværk for Bæredygtig
Erhvervsudvikling Norddanmark
(NBE)

&

FLEMMING ELBÆK

Advokat og partner,
HaugaardBraad Advokatfirma

Klimakrisen er drevet af vores fælles overforbrug, og selv om det kan føles som en kliche, er det værd at minde om, at klimakrisen går på tværs af alle grænser, og derfor skal gode løsninger ofte findes i nye og forstærkede fællesskaber.

I 2019 gik de Nordjyske kommuner sammen om en ny satsning "Det cirkulære Nordjylland". Modsat mange tidligere initiativer er Det Cirkulære Nordjylland ikke et projekt, men derimod en tværkommunal indsats, som arbejder på det systemiske niveau. Indsatsens materielle fokus er på genanvendelse af

ressourcer, som ellers ville være blevet til affald, og derfor er der ikke blot fokus på at samarbejde mellem kommuner, men også mellem det private og det offentlige. Genanvendelse af ressourcer er centralt i klimakampen, fordi det mindsker ressourceforbruget, og - måske mere vigtigt - fordi brede samarbejder på tværs af både kommunegrænser og mellem den offentlige og private sektor øger muligheden for, at flere innovative initiativer kan etableres i fremtiden.

TO NIVEAUER

For at få ambitionerne om skabe et cirkulært Nordjylland uden affald ført ud i livet, arbejdes der

Ressourcestrømme omdirigeres væk fra afbrænding (lineær model), og henimod virksomheder, der kan bruge genstandene som en ressource (cirkulær model). For eksempel indsamles plastikhavemøbler fra genbrugspladserne og genanvendes hos en privat virksomhed.

på to niveauer, som understøtter hinanden:

Spor 1) er et konkret niveau, der beskæftiger sig med skabelse og understøttelse af værdikæder, hvor ressourcestrømme omdirigeres væk fra afbrænding (lineær model), og henimod virksomheder, der kan bruge genstandene som en ressource (cirkulær model). Spor 1 har etableret løsninger, som aftager ressourcer fra både det private og det offentlige, som for eksempel indsamling af plastikhavemøbler fra genbrugspladserne som genanvendes hos en privat virksomhed.

Spor 2) arbejder på det systemiske niveau, der sikrer, at håndteringen af det nordjyske borgeraffald understøtter de værdikæder, der er oprettet i spor 1, og at kommunerne kan "afsætte" deres ressourcer til bæredygtig håndtering. Således understøtter de to spor hinanden, og affaldshåndteringen i Nordjylland sker gennem offentligt/privat partnerskab, der bevarer og skaber arbejdspladserne i nordjyske virksomheder. Der er oprettet et netværk (Renovationsnetværket) på tværs af de nordjyske kommuner, bestående af centrale aktører i det kommunale affaldsbehandlingssystem.

RIG MULIGHED FOR AT UNDERSTØTTE TILTAG

Indsatsen er finansieret af Business Region North (BRN), hvilket understøtter forståelsen af, at en øget indsats indenfor cirkulær økonomi vil fremme andre økonomiske mål i landsdelen.

Den gængse opfattelse er (måske), at særligt små kommuner kan have glæde af samarbejde på tværs, fordi de har færre dedikerede medarbejderressourcer på klimaområdet, men vores erfaringer indenfor f.eks. indkøb viser, at de større kommuner i høj grad kan profitere af det stærke samarbejde på tværs af kommunegrænserne.

Som nævnt i Teknik & Miljø, nr. 11, 2020 har de enkelte kommuner rig mulighed for at understøtte nye tiltag indenfor rammerne af kommunalfuldmagten, og der

er også mulighed for at varetage klimahensyn i medfør af kommunalfuldmagten. Betingelserne for at anvende kommunalfuldmagtsreglerne er, at opgaven, der skal løses, er i overensstemmelse med (1) almennyttetekriteriet, (2) lokalitetsprincippet, (3) opgavefordelingsprincippet og (4) ikke strider mod forbuddet mod begunstiggelse af erhvervsvirksomheder i medfør af såvel kommunalfuldmagten som EU's statsstøtteregler.

INTERESSEMÆSSIG TILKNYTNING

Når talen falder på håndtering af klimaforandringer er det dog, som nævnt, mest hensigtsmæssigt, hvis indsatsen sker som et

Fokus er på genanvendelse af ressourcer, som ellers ville være blevet til affald, og derfor er der ikke blot fokus på at samarbejde mellem kommuner, men også mellem det private og det offentlige.

samarbejde mellem flere kommuner. Lokalitetsprincippet fordrer i udgangspunktet, at løsningen af opgaven i det væsentligste skal komme en kommune og dens egne borgere til gode, men det afgørende er ikke den fysiske placering af opgaven, men hvorvidt opgaven interesssemæssigt er knyttet til kommunen. Det er i praksis accepteret, at kommunerne kan tage et samfundsansvar og støtte opgaver udenfor kommunegrænsen af hensyn til tungtvejende samfundsinteresser som miljø og sundhed.

Det vil derfor også være acceptabelt efter lokalitetsprincippet og kommunalfuldmagten i øvrigt, hvis der etableres samarbejder på tværs af kommuner og også med deltagelse af private aktører, idet der er

en interesssemæssig tilknytning i forhold til klimaindsatsen mv. til den enkelte kommune, der deltager i samarbejdet, da klimaspørgsmålet er en del af en større og tungtvejende samfundsmæssig dagsorden.

BOTTOM-UP TILGANG

Det Cirkulære Nordjyllands særlige styrke er oprettelse af nye samarbejder og netværk, som kan etablere 'spor' til øget samarbejde – det vi tidligere omtalte som det systemiske niveau. Ofte arbejder man i juraen med et systemisk niveau gennem ny lovgivning, men som det ses her, kan en bottom-up tilgang som denne være lige så effektiv og samtidig sikre bred interessentinddragelse og øget fleksibilitet ■

Genanvendelse af ressourcer er centralt i klimakampen, fordi det mindsker ressourceforbruget, og – måske mere vigtigt – fordi brede samarbejder på tværs af både kommunegrænser og mellem den offentlige og private sektor øger muligheden for, at flere innovative initiativer kan etableres i fremtiden.